

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Wydział Teologiczny

Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy

ul. Stradomska 4, 31-058 Kraków

www.itkm.misjonarze.pl

itkm@misjonarze.pl

Regulamin przygotowania pedagogicznego

Podstawa prawna:

- *Porozumienie zawarte pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN z 2019 r., poz. 9)*
- *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (por. Dz.U. z 2019 r. poz. 1450)*
- *Rozporządzenia MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz. 1575 ze zmianami)*

Cel przygotowania pedagogicznego:

- zapoznanie studentów z ogólnymi zasadami psychologicznymi, którym podlegają uczniowie;
- zapoznanie z podstawowymi zasadami pedagogicznymi, dydaktycznymi i katechetycznymi kierującymi procesem nauczania, wychowania i wtajemniczenia chrześcijańskiego;
- przedstawienie sposobów doprowadzania ucznia do aktywnego uczenia się

Wymagana liczba godzin w ramach przygotowania pedagogicznego:

- Co najmniej 390 godzin z zakresu psychologii, pedagogiki, katechetyki i dydaktyki
- Co najmniej 150 godzin praktyk pedagogiczno-katechetycznych, w tym:
 - Co najmniej 30 godzin praktyk psychologiczno-pedagogicznych;
 - Co najmniej 120 godzin praktyk dydaktycznych w zakresie nauczania religii.

Odpowiedzialnymi za organizację przygotowania pedagogiczno-katechetycznego są pracownicy naukowo-dydaktyczni Katedry Katechetyki.

Liczba godzin wykładów z przedmiotów stanowiących przygotowanie pedagogiczne

Tematyka poszczególnych przedmiotów na poszczególnych semestrach sprecyzowana jest w załączonych sylabusach.

Przedmiot	semestr	liczba godzin	uwagi
Psychologia ogólna	I v. III	30	wykład
	II v. IV	15	wykład
		15	ćw.
Fonetyka	I v. III	30	ćw.
Psychologia pastoralna	XI	30	wykład
Pedagogika i dydaktyka	VII v. IX	30	wykład
	VIII v. X	30	wykład
Psychologia rozwojowa	X	30	wykład
Pedagogika specjalna	IX v. XI	30	wykład
Katechetyka specjalna	IX v. XI	30	wykład
Katechetyka fundamentalna	VIII	30	wykład
Katechetyka	X	30	wykład
		30	ćw.
	XI	30	wykład
		30	ćw.
Razem		420	

Realizacja praktyk

- **Praktyka w zakresie psychologiczno-pedagogicznym** realizowana zgodnie z planem studiów odbywa się w szkole, pod kierunkiem opiekuna praktyk-pedagoga lub w innej placówce, a dokładnie w: domu dziecka, świetlicy socjoterapeutycznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub ośrodka szkolno-wychowawczym pod kierunkiem opiekuna praktyk, równoległe z zajęciami dydaktycznymi oraz na podstawie imiennego skierowania wydanego przez Uczelnię.
- **Praktyka w zakresie dydaktyczno-katechetycznym** realizowana zgodnie z planem studiów odbywa się pod kierunkiem opiekuna praktyk w następujących placówkach: przedszkolach, szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych (liceach, technikach i szkołach branżowych I i II stopnia) oraz specjalnych.

Cel praktyk

- Celem **praktyki psychologiczno-pedagogicznej** jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością. W trakcie realizacji praktyki student podejmuje różnorodne formy aktywności, kształtuje kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, jednak nie podejmuje samodzielnego prowadzenia zajęć.

- **Praktyka dydaktyczno-katechetyczna** ma na celu zapoznanie studenta z całokształtem życia szkoły oraz gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą i katechetyczną. Student ma możliwość skonfrontowania nabytej wiedzy z zakresu metodyki przedmiotu religia z rzeczywistością pedagogiczną oraz kształtuje swe umiejętności metodyczne właściwe dla postawy zawodowej przyszłego nauczyciela. W trakcie praktyki student podejmuje różne rodzaje aktywności, prowadzi samodzielnie zajęcia dydaktyczne oraz nabywa praktyczne umiejętności dydaktyczne.

Rodzaje praktyk

- **Praktyki dydaktyczno-katechetyczne**
 - **praktyki śródroczne** – o charakterze obserwacyjno-uczestniczącym, realizowane równoległe z zajęciami dydaktycznymi na uczelni, w szkole podstawowej, ponadpodstawowej, przedszkolu i w szkole specjalnej w semestrze określonym w planie studiów;
 - **praktyki ciągłe** – o charakterze obserwacyjno-uczestniczącym, realizowane w bloku zajęć w szkole podstawowej i w szkole ponadpodstawowej) w semestrze określonym w planie studiów.
- **Praktyka psychologiczno-pedagogiczna**
 - **praktyki śródroczne** – 20 godzin w szkole podstawowej, domu dziecka, świetlicy socjoterapeutycznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub ośrodka szkolno-wychowawczym;
 - **praktyki ciągłej** – 10 godzin w szkole ponadpodstawowej, świetlicy socjoterapeutycznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub ośrodka szkolno-wychowawczym.

Umowa UPJPII ze szkołą

- Praktyki odbywają się na podstawie umowy zawartej pomiędzy UPJPII a szkołą, w której pracuje katecheta – szkolny opiekun praktyk.
- Praktyki odbywają się w wybranych „szkołach ćwiczeń” pod opieką nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania pedagogicznego oraz doświadczonych nauczycieli religii – katechetów, pełniących rolę szkolnych opiekunów praktyk na podstawie wydanego skierowania oraz umowy współpracy szkoły z uczelnią.
- Lekcje samodzielnie prowadzone obserwuje także prowadzący zajęcia z dydaktyki szczegółowej lub wydziałowy opiekun praktyk. Po lekcji następuje szczegółowe omówienie przez opiekuna praktyk i obserwującego zajęcia.
- Bez umowy pomiędzy UPJPII i placówką praktyki nie mogą zostać zaliczone.

Procedura przygotowania umowy dotyczącej praktyk

- **Zgłoszenie placówki będącej miejscem odbywania praktyk na ITKM** dokonuje się **przynajmniej na miesiąc** przed planowanym rozpoczęciem praktyk (**w przypadku praktyk**

odbywających się we wrześniu zgłoszenie na ITKM dokonuje się do końca maja¹, natomiast w przypadku praktyk diakańskich w dwunastym semestrze studiów do 1 grudnia²). Ze względu na obowiązujące przepisy państwowe i zobowiązania wobec ZUS **umowa musi być podpisana przed rozpoczęciem praktyk!**

- Po otrzymaniu danych placówki, w której będą realizowane praktyki, Rektorat ITKM w imieniu Katedry Katechetyki Wydziału Teologicznego UPJPII niezwłocznie zwraca się do placówki z **prośbą o wyrażenie zgody na odbywanie praktyk przez studenta** i załącza **formularz danych opiekuna praktyki**.
- Po otrzymaniu **deklaracji placówki** i zaproponowaniu przez nią opiekuna praktyki i **formularza z danymi opiekuna praktyk** Rektorat ITKM przekazuje dokumenty na UPJPII celem **sporządzenia umowy**.

Rozkład praktyk w ramach przygotowania pedagogicznego

Rok studiów	Semestr	Rodzaj praktyki	Rodzaj szkoły	Liczba godzin	
				obserwowanych	prowadzonych
IV	VIII	Praktyka śródroczna	Przedszkole	0	0
			Szkoła podstawowa	15	0
			Szkoła ponadpodstawowa	10	0
V	IX	Praktyka ciągła (wrzesień i tydzień praktyki w ciągu semestru)	Przedszkole	0	0
			Szkoła podstawowa	0	5
			Szkoła ponadpodstawowa	0	5
			Praktyka psychologiczno-pedagogiczna	0	20
	X	Praktyka śródroczna	Przedszkole	5	5
			Szkoła podstawowa	0	5
			Szkoła ponadpodstawowa	0	10
			Praktyka psychologiczno-pedagogiczna	0	10
VI	XI	Praktyka ciągła (wrzesień)	Szkoła podstawowa	0	10
			Szkoła ponadpodstawowa	0	10
	XII	Praktyka parafialna	Praktyka katechetyczna	0	150
			Razem	30	230

Przebieg praktyk

- Praktyki odbywają się na podstawie umowy zawartej pomiędzy UPJPII a szkołą, w której pracuje katecheta – szkolny opiekun praktyk bądź na podstawie umowy o pracę zgodnie z zapisami Porozumienia zawartego pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN z 2019 r., poz. 9)

¹ W miesiącach wakacyjnych nie ma możliwości przygotowania umowy przez UPJPII.

² Ze względu na przerwę świąteczną i różne terminy ferii zimowych w różnych województwach potrzebny jest czas na podpisanie umów.

- Szczegółowy plan praktyki opracowuje opiekun praktyki w obecności praktykanta, po jego zgłoszeniu się do szkoły. Możliwa jest zamienna realizacja wymiaru praktyk w szkole podstawowej i ponadpodstawowej dla kierunku kapłańskiego w zależności od bieżących potrzeb i możliwości przyjęć na praktyki lub staż.
- Student samodzielnie przygotowuje konspekty i prowadzi lekcje w różnych klasach i na różnych poziomach, równomiernie rozłożone w czasie praktyki. Każda lekcja powinna być starannie przygotowana pod względem merytorycznym i metodycznym, a konspekt należy przedłożyć szkolnemu opiekunowi praktyki. Po przeprowadzonej praktyce następuje jej szczegółowe omówienie przez opiekuna praktyki i wyrażona ocena oraz podpis jako zaliczenie lekcji.

Obowiązki studenta odbywającego praktykę dydaktyczno-katechetyczną

1. Student zobowiązany jest do realizacji praktyki zgodnie z planem studiów.
2. W ramach praktyki ciągłej student samodzielnie pozyskuje szkołę, w której będzie realizowana praktyka.
3. Kilku studentów może odbyć praktykę u tego samego nauczyciela tylko wtedy, gdy realizuje on odpowiednią liczbę godzin, konieczną do zaliczenia praktyki.
4. W przypadku, gdy kilku studentów odbywa praktykę w danej szkole, obowiązuje jedna umowa o organizację praktyki studentów odbywających praktykę w danej szkole oraz jedna umowa dla opiekuna praktyk.
5. Student zobowiązany jest do:
 - a. pozyskania szkoły/placówki do odbycia praktyki ciągłej;
 - b. realizowania programu praktyki;
 - c. przestrzegania przepisów obowiązujących w miejscu odbywania praktyki;
 - d. stawiania się w miejscu praktyki o godzinie wyznaczonej przez szkolnego opiekuna praktyki oraz stosowania się do jego poleceń;
 - e. omawiania obserwowanego sposobu realizacji celów lekcji (wymagań ogólnych i szczegółowych), wyboru określonej koncepcji opracowania tematu lekcji, doboru treści, form i metod nauczania–uczenia się oraz wykorzystania środków dydaktycznych;
 - f. konsultacji z nauczycielem opiekunem praktyki mających na celu przedyskutowanie koncepcji przeprowadzenia lekcji (tematu, celów–wymagań ogólnych i szczegółowych, doboru treści, form i metod nauczania–uczenia się, środków dydaktycznych, ewaluacji);
 - g. przygotowania scenariuszy lekcji (konspektów) przed realizacją zajęć i przedkładania ich nauczycielowi – opiekunowi praktyki przynajmniej z dwudniowym wyprzedzeniem, a opiekun zatwierdza konspekt swoim podpisem (bez tak przygotowanego konspektu student nie może być dopuszczony do prowadzenia zajęć);
 - h. zapoznania się z zasadami prowadzenia dziennika lekcyjnego (elektronicznego) i dokumentacją dotyczącą organizacji pracy szkoły/placówki;
 - i. uczestnictwa w następujących formach aktywności zawodowej nauczyciela, jeśli takie będą podejmowane w czasie trwania praktyki: przygotowanie okolicznościowej uroczystości, wycieczka dydaktyczna, posiedzenie rady pedagogicznej, zebranie

rodziców, pełnienie dyżuru w czasie przerw, opieka nad organizacjami działającymi w szkole;

- j. zapoznania się z przyjętą przez nauczyciela koncepcją nauczania (program, podręczniki, pomoce dydaktyczne, materiały multimedialne, warsztat pracy, innowacje pedagogiczne);
- k. zapoznania się z planem dydaktyczno-wychowawczym, zasadami oceniania w danej szkole (WSO, PSO), rozkładem materiału nauczania religii dla poszczególnych poziomów edukacji, sposobem gromadzenia pomocy naukowych i środków dydaktycznych;
- l. zapoznania się z pracą organizacji i stowarzyszeń działających na terenie szkoły/placówki;
- m. podporządkowania się poleceniom swoich przełożonych, tj. wydziałowego kierownika praktyk studenckich, dyrektora szkoły (placówki) i opiekuna praktyki w szkole (placówce);
- n. pracy z uczniami wyłącznie pod nadzorem nauczyciela – szkolnego opiekuna praktyk;
- o. prowadzenia dziennika praktyk, z wyszczególnieniem lekcji obserwowanych i prowadzonych oraz dziennika obserwacji lekcji prowadzonych przez szkolnego opiekuna praktyk (data, godzina, klasa, temat, cele lekcji, krótki – 2-3 zdania – opis – podejmowanych aktywności edukacyjnych), innych realizowanych zadań w ramach obowiązującego godzinowego wymiaru praktyk oraz na końcu podsumowania godzin praktyk.

Obowiązki studenta odbywającego praktykę psychologiczno-pedagogiczną

1. Student zobowiązany jest do realizacji praktyki zgodnie z planem studiów.
2. W ramach praktyki ciągłej student samodzielnie pozyskuje szkołę lub inną placówkę, w której będzie realizowana praktyka.
3. Kilku studentów może odbyć praktykę u tego samego nauczyciela tylko wtedy, gdy realizuje on odpowiednią liczbę godzin, konieczną do zaliczenia praktyki.
4. Student zobowiązany jest do ubezpieczenia się od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas trwania praktyki oraz do zapoznania się z regulaminem BHP obowiązującym w szkole lub innej placówce, w której odbywa praktykę.
5. W przypadku, gdy kilku studentów odbywa praktykę w danej szkole, obowiązuje jedna umowa o organizację praktyki studentów odbywających praktykę w danej szkole oraz jedna umowa dla opiekuna praktyk.
6. Student zobowiązany jest do:
 - a. pozyskania szkoły lub placówki do odbycia praktyki ciągłej;
 - b. realizowania programu praktyki;
 - c. przestrzegania przepisów obowiązujących w miejscu odbywania praktyki;
 - d. stawiania się w miejscu praktyki o godzinie wyznaczonej przez szkolnego opiekuna praktyki oraz stosowania się do jego poleceń;
 - e. podporządkowania się poleceniom swoich przełożonych, tj. wydziałowego kierownika praktyki, wydziałowego opiekuna praktyki, dyrektora szkoły i opiekuna praktyki w szkole;

- f. pracy z uczniami wyłącznie pod nadzorem nauczyciela – opiekuna praktyk w szkole lub innej placówce określonej powyżej;
- g. prowadzenia dziennika praktyk, z wyszczególnieniem obserwowanych działań opiekuńczo-wychowawczych i innych podejmowanych aktywności pedagogicznych w ramach obowiązującego godzinowego wymiaru praktyk oraz na końcu podsumowania godzin praktyk.

Obowiązki opiekuna praktyk:

1. Nauczyciel – opiekun praktyk wyrażając zgodę (ZAŁĄCZNIK 2) na odbycie przez studenta pod jego kierunkiem praktyki dydaktyczno-katechetycznej bądź psychologiczno-pedagogicznej przyjmuje na siebie określone obowiązki, których wykonanie warunkuje spełnienie wymogów zawartej umowy pomiędzy nim a UPJPII. Nauczyciel zatem:
 2. Przygotowuje ze studentem program praktyki.
 3. Wspiera studenta w realizacji programu praktyki.
 4. Udziela studentowi wskazówek i pomocy w wypełnianiu powierzonych zadań.
 5. Sukcesywnie omawia ze studentem obserwowane zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, obserwowane i prowadzone lekcje i inne działania edukacyjne.
 6. Sprawdza i zatwierdza scenariusze lekcji (zatwierdza scenariusz swoim podpisem, ewentualnie udziela wskazówek dotyczących koniecznych zmian) – wymóg ten odnosi się wyłącznie do praktyki dydaktyczno-katechetycznej.
 7. Wystawia studentowi w dzienniku praktyk opinię opisową z odbytej praktyki oraz cyfrową (w skali 2-5). W opinii uwzględnia zakres i zaangażowanie studenta w realizację programu praktyki, zakres wiedzy i umiejętności pedagogicznych i dydaktycznych oraz kompetencji społecznych studenta, w tym: sumienność i pilność w traktowaniu obowiązków, właściwy stosunek do uczniów, zainteresowanie życiem szkoły oraz kontakt z gronem pedagogicznym i z rodzicami.

Warunki zaliczenia praktyk

1. Warunkiem uzyskania zaliczenia praktyki jest przedstawienie przez studenta niezwłocznie po zakończonej praktyce następującej dokumentacji:
 - a. szczegółowo udokumentowanego przebiegu praktyki w dzienniku praktyk z dołączoną opinią i oceną (w skali od 2-5) nauczyciela – szkolnego opiekuna praktyk i adnotacją pracownika Działu Spraw Studenckich potwierdzającą terminowe dostarczenie umów;
 - b. jednego arkusza obserwacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez opiekuna praktyki w szkole lub innej placówce, w której student odbywa praktykę psychologiczno-pedagogiczną;
 - c. trzech kart obserwacji z wybranych lekcji obserwowanych i dwóch scenariuszy z wybranych lekcji prowadzonych przez studenta w ramach praktyki dydaktyczno-katechetycznej śródrocznej;
 - d. sześciu kart obserwacji z wybranych lekcji obserwowanych i trzech scenariuszy z wybranych lekcji prowadzonych przez studenta w ramach praktyki dydaktyczno-katechetycznej ciągłej,

- e. własnych refleksji na temat odbytej praktyki: aspekty pozytywne, negatywne, wnioski (w Dzienniku praktyk studenta).
2. Na zaliczenie praktyk, którego dokonuje wydziałowy opiekun praktyki, składa się:
 - a. ocena dokumentacji (50%);
 - b. ocena wystawiona przez opiekuna praktyki w szkole (50%)
3. Praktykę zalicza pracownik naukowo–dydaktyczny Katedry Katechetyki Wydziału Teologicznego UPJPII, opiekun odpowiedzialny za organizację przygotowania pedagogicznego, wpisując zaliczenie do karty egzaminacyjnej i indeksu studenta pod warunkiem uzyskania przez studenta pozytywnej oceny wystawionej przez szkolnego opiekuna praktyki oraz zatwierdzenia poprawności przedłożonej dokumentacji praktyk.
4. Istnieje możliwość uznania za praktyki pracy zawodowej w ramach umowy o pracę. W tym celu należy wypełnić stosowny formularz, który jest do pobrania na stronie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (<https://dzn.upjp2.edu.pl/podania-studentow/wzory-podan---do-uzupelnienia>).

Kraków, 10 maja 2021 r.

ks. dr Michał Lipiński CM
wicerektor ITKM

Załączniki

- Karta obserwacji – praktyka dydaktyczno-katechetyczna
- Karta obserwacji – praktyka psychologiczno-pedagogiczna

Sylabusy

Wzory pism

- <https://dzn.upjp2.edu.pl/podania-studentow/wzory-podan---do-uzupelnienia>